

Senator Pepper naznanil kandidaturo proti Trumanu

**“Uporniki” napenjajo vse sile, da bi
preprečili Trumanovo nominacijo, toda
je malo upanja, da bodo uspeli**

FILADELFIJA, 11. julija—Senator Claude Pepper iz Floride je nocoj naznanil svojo kandidaturo proti predsedniku Trumanu, rekoč, da se podaja v boj kot predstavnik idej, katere je zastopal pokojni predsednik Roosevelt.

Skupina, ki stoji za Pepperjem, se je zavzela, da v zadnjem trenutku organizira opozicijo proti predsedniku in mu prepreči nominacijo pri prvem glasovanju. Ta akcija je bila podvzeta, ko je postalo očitno, da gen. Eisenhower pod nobenim pogojem ne bi sprejel nominacije, tudi ako bi mu konvencija, ki se bo otvorila jutri, kandidaturo takorekoč ponudila na krožniku.

**Pepper bo baje dobil
100 do 400 glasov**

Vodja kampanje za Pepperjevo nominacijo William Ritchie iz Nebraske, ki je poprej vodil akcijo za Eisenhowerjevo kandidaturo, je danes rekel, da bo za floridskega senatorja glasovalo od 100 do 400 delegatov.

Ampak dočim je gibanje za Eisenhowerjevo kandidaturo uživalo podporo tako od strani “liberalnega” krila v stranki, h kateremu pripada Pepper, kakor tudi skrajno desničarsko krilo, v katerem se nahajajo južni burbonski demokratje, ki so se uprli Trumanu radi njegovega programa za zamenjavo civilnih pravic, pa ima Pepper za seboj samo “liberalne” demokratje.

Na večer pred otvoritvijo konvencije nihče ne verjame, da bo Pepper dobil nominacijo, in skrajno dvomljivo je celo, da bi se mogla preprečiti Trumanova nominacija pri prvem glasovanju.

**Desno krilo utegne imeti
kandidata proti Trumanu**

Pozno nocoj se je pojavil še en možen kandidat proti Trumanu. Skupina južnih demokratov, ki črti Trumana radi njegovega programa civilnih svobod, je namreč naznanila, da se je zedinila za governorja Ben Laneyja iz Arkansasa, ampak predno bo njegova izbira uradna, jo morajo potrditi vsi južni demokratje, ki so prišli na konvencijo z naročilom, da vodijo boj proti Trumanu.

Ti “rebeli” so baje pripravljeno zapustiti konvencijo, ako bo Truman dobil nominacijo, nakar bi se imela obdržati posebna konvencija nekje na jugu, ki bi nominirala svojega lastnega kandidata za predsednika.

Truman želi, da bi bil Douglas njegov drug. Ker se je izjalovilo gibanje za Eisenhowerjevo kandidaturo, je poglavna naloga redne demokratske organizacije, da najde primerne druge za Trumana, oziroma kandidata za podpredsednika.

Na prvem mestu stoji v tem pogledu član vrhovnega zveznega sodišča William O. Douglas, za katerega so se liberalni demokratje vzporedno z Eisenhowerjem zavzemali, da bi sprejel nominacijo za predsednika. Douglas je bil slej ko prej znan kot vnet pristaš predsednika Roosevelta. Toda Douglas je ostal gluh na apele, da bi sprejel predsedniško kandidaturo in je torej zelo dvomljivo, da bi se

DOMAČE VESTI

Na obisku

Na par-dnevni obisk sta prišla iz Milwaukee, Wis., Mr. in Mrs. Anton in Angela Pašler in sicer je bila Mrs. Pašler sedaj prvič v naši metropoli, dočim je bil Mr. Pašler v Clevelandu leta 1907. Upamo, da sta se dobro zabavala ter odnesla najlepše vtise iz naše naselbine.

Koncert armadne godbe bo nocoj v Public Hallu

Slovita “Army Ground Forces” godba je včeraj dospela v Cleveland in bo danes zvečer imela v Public Hallu svoj koncert. Koncert se bo pričel ob 8.15, vrata pa bodo odprta že ob 7. uri. Vstopnine ne bo.

Koncert armadne godbe se vrši pod pokroviteljstvom clevelandskega “Plain Dealerja” in organiziranih rezervnih korpusov.

Včeraj je armadna godba žela viharen aplavz, ko je nastopila v mestnem stadionu ob priliki baseball tekme med clevelandskimi “Indians” in “Browns” iz St. Louisa.

Propagandni direktor “Plain Dealerja” je naznanil, da se bo izven Public Halla postavilo

zvočnike, ako bodo vsi sedeži zavzeti.

Pozdravi

Pozdrave iz lepe Colorade pošiljajo Marie Orazem, Mr. in Mrs. Louis Zakrajšek ter sin Norbert. Marie vodi slaščičarno v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Iz Orlando, Fla., pošiljajo pozdrave oseboj Enakopravnosti in vsem prijateljem Mr. in Mrs. Vincent in Regina Beno ter Mrs. Agnes Lovelock. Mrs. Beno in Mrs. Lovelock ste sestrji. Mrs. Lovelock se je s svojim možem pred nekaj meseci preselila iz Euclida v Florido.

Mrs. Jennie Golč in hči Milie iz 19602 Shawnee Ave., pozdravljate vse prijateljice in znanke iz Hudson, Wyo., kjer ima Mrs. Golč brata John Majdiča, s katerim se nista videla že 37 let. Spotoma boste obiskale tudi Yellowstone Park in druge zanimive kraje.

Želimo vsem mnogo razvedrila in zabave na počitnicah!

V “Enakopravnosti” dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

NOVI GROBOVI

JOSEPH SERAZIN

Težke poškodbe je zadobil prošle sredo popoldne pri delu v jeklarni National Tube Co. v Lorainu, rojak Joseph Serazin, star 62 let, stanujoč na 1709 E. 29 St. Povožen je bil od vozila, s katerim se v tovarni prevažal jeklo, in sicer tako nesrečno, da mu je bila odtrgana leva noga, desna pa zlomljena v členku. Odpeljan je bil v bolnišnico St. Joseph's, kjer je zvečer ob 9.30 uri poškodbam podlegel.

Pokojni je prišel v Lorain leta 1912 ter je bil ves čas zaposlen pri omenjenem delu. Bil je član društva sv. Cirila in Metoda, št. 21 SDZ. Zapušča soprogo Rose, sina Josepha ml. in hčer Pauline v Lorainu; brata Francka v stari domovini, štiri sestre: Mrs. Millie Nuvolone v Clevelandu, Frances Serazin v južni Ameriki ter Rose in Mary v Trstu. Pogreb se je vršil v soboto zjutraj v cerkev sv. Cirila in Metoda ter nato na pokopališče Calvary.

IVAN PRIBANICH

Premilil je Ivan Pribanich, stanujoč na 1376 E. 45 St. Doma je bil iz Cerovnika, selo Ogulin na Hrvaškem, odkoder je prišel v Ameriko pred 47 leti. Bil je član društva št. 22 HBZ. Tukaj zapušča soprogo Ano, sinova Petra in Johna, hčere Mrs. Mary Armbruster, Rose in redovnico Mary Dina ter vnuke. Pogreb se je vršil danes zjutraj ob 8.30 uri iz Golubovega pogrebnega zavoda na E. 47 St. in Superior Ave. v cerkev sv. Pavla na E. 40 St. ob 9. uri ter nato na pokopališče Calvary.

V zadnje slovo

Članice krožka št. 3 Prog. Slovenk so prošene, da se jutri, v torek zvečer ob osmih snidejo v Želetovem pogrebnem zavodu na 458 E. 152 St., da izkazuje zadnjo čast umrli članici Elizabeth Kamin.

Seja direktorija

V torek zvečer ob osmih se vrši redna mesečna seja direktorija Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Vabi se vse direktorje, da se udeleže.

MATT INTIHAR

V Mt. Sinai bolnišnici je preminil poznani Matt Intihar, star 57 let, stanujoč na 20921 Goller Ave. Pogreb oskrbuje Želetov pogrebni zavod na 458 E. 152 St. Podrobnosti bomo poročali jutri.

MARY SMICKLAS

Po daljši bolezni je preminila v petek zvečer Mary Smicklas, stara 57 let. Stanovala je na 1216 E. 61 St. Doma je bila iz Zumberaka, odkoder je prišla v Ameriko pred 37 leti. Bila je članica društva št. 21 HBZ.

Tukaj zapušča osem otrok: Toma, Mrs. Mary Gredecne, Mrs. Ann Vlahović, Mrs. Martho Stegh, Mrs. Ella Lynch, Nicka, Mrs. Angelo Lube in Mike, vnuke in tri brate: Nicka, Mike in Eli Vukobrat.

Pogreb se bo vršil v torek zjutraj ob 8.30 iz Golubovega pogrebnega zavoda na E. 47 St. in Superior Ave. v cerkev sv. Nikola na E. 36 St. in Superior Ave.

SGT. FRANK R. SEME

Danes je dospelo truplo Sgt. Frank R. Seme iz 3627 E. 80 St. v Cleveland za pokop. Pokojni je bil ranjen v bitki v Nemčiji ter je za posledicami poškodb umrl v bolnišnici v Angliji 19. marca 1945. K vojakom je bil vpoklican 20. marca 1943 ter je bil star 21 let, ko je umrl. Pred vpoklicom k vojakom je delal pri Cleveland Pneumatic Tool Co. Bil je član društva Mir, št. 10 SDZ.

Pokojni mladenič zapušča žalujoče starše Josepha in Mary, rojeno Zakrajšek, brate Josepha, Johna in Lawrence ter sestre: Rose, Frances, Mrs. Mary Vitkovitz, Mrs. Josephine Tomsic, Bernadette in Dorothy.

Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob 8.30 uri iz Ferfolatovega pogrebnega zavoda, 9116 Union Ave., v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri ter nato na pokopališče Calvary. Pogrebni obredi z vojaškimi častmi bodo pod vodstvom St. Lawrence Post, št. 553 Catholic War Veterans in Anton Blazek Post, V. F. W.

FRANK LENČEK

Prošli torek je nagloma umrl za srčno hibo Frank G. Lenček, star 55 let, stanujoč na 3327 Livingstone Ave. v Lorainu, O. V Ameriki se je nahajal okrog 50 let ter je služil v prvi svetovni vojni. Zapušča soprogo Mary, hčer Betty Jane v Chicagu, Ill., sestro Mrs. Mary Krinsick v Clevelandu ter sedem nečakov in nečakinj. Pogreb se je vršil v soboto zjutraj ob 10. uri z vojaškimi častnimi obredi v cerkev sv. Cirila in Metoda ter nato na pokopališče Calvary v Lorainu.

ELIZABETH KAMIN

Po kratki bolezni je preminila na svojem domu na 924 E. 207 St. Elizabeth Kamin, rojena Gregorič, stara 84 let. Doma je bila iz Rakeka, fara Cerknica na Notranjskem, kjer zapušča tri brate in več sorodnikov. V Ameriki je bivala 42 let. Tukaj zapušča žalujočega soproga Valentina, brata Joseph Gregorič, štiri pastorko: Antona, Josepha, Cecelijo in Mrs. Rose Zdove.

Pogreb se bo vršil v sredo popoldne ob 1.30 uri iz Želetovega pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. na Highland Park pokopališče.

ANTONIJA LEUSTIK

Po dolgi in mučni bolezni je preminila na svojem domu Antonija Leustik, rojena Paynič, stara 61 let. Stanovala je na 1059 Addison Rd. Sprog Louis je umrl leta 1945. Doma je bila iz Gasparci, fara Turke brod na Kulpu, kjer zapušča sestro Josephine Lenač in več sorodnikov. V Ameriki je bivala 43 let in je bila članica društva Srca Marije staro in društva Carniola HIVE, št. 493 TM.

Tukaj zapušča hčer Mrs. Angela Kostelic, sina Louisa, brata John Paynič, vnukinjo Lois Ann in več sorodnikov. Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob 8.45 uri iz Želetovega pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

VOZŃJA NA VLAKIH VSEH VZHODNIH ŽELEZNIC SE POVIŠA ZA 17%

WASHINGTON, 9. julija. — Meddržavna prometna komisija je danes 60 vzhodnim železniškim družbam dovolila, da voznine na potniških vlakih zvišajo za 17 odstotkov. Odredba vključuje vse železnice v Ohiju, oziroma vse proge vzhodno od Missisippija in severno od reke Ohio.

V smislu izdane odredbe se bodo voznine v navadnih potniških vozovih povečale za 20 odstotkov, v spalnih in salonskih vozovih pa za 14,3 odstotka. To pomeni, da bo nova pristojbina za navadne vozove znašala 3 cente za miljo vožnje, za vozove s posebnimi ugodnostmi pa 4 cente.

Ta zvišanja veljajo za potovanja v eno smer, ampak sorazmerno bodo tudi povišane voznine za potnike, ki kupijo povratno vožnjo.

Na podlagi nove odredbe se bo potovanje v New York v navadnem vozu podražilo za \$2.86, ako boste kupili listek za New York in nazaj, pa bo povišek \$4.35. Obojestransko potovanje s spalnim vozom se bo podražilo za \$5.08. Vožnja v Chicagu v navadnem vozu bo stala \$1.71 več.

Komisija, ki je pred letom dni vzhodnim železnicam dovolila 10 odstotkov povišanja, je naznanila, da so vspričo naraščajočih stroškov upravičene do novega povišanja. Železnice imajo pravico, da povišanje cen uvedejo s pet dnevi predhodnega naznanila.

Vojna spet divja v Sveti deželi

TEL AVIV, 10. julija. — Izraelske čete so danes zavzele največje letališče Palestine, Lyddo, ki se je nahajalo v rokah iraških čet.

Uradno poročilo pravi, da so Židje zavzeli letališče Lyddo, ki se nahaja na 10 milj južno-vzhodno od Tel Aviva, v nedanem napadu.

(Letališče je služilo ameriškim in ostalim mednarodnim zračnim linijam ter se je nahajalo v posesti Arabcev, odkar so Angleži zapustili Palestino).

Ta velik uspeh izraelskih čet je sedaj odprl vrata za nadaljne napade proti Latrunu, ki je zadnja postojanka Arabcev do Jeruzalema.

Poročilo tudi pravi, da so egiptska letala prvič napadla sveto mesto Jeruzalem.

Vsi poskusi grofa Bernadotta, da se nadaljša premirje, so propadli. Bernadotta je v Lake Successu, N. Y., ostro napadel izraelski predstavnik, ki je dejal, da posredovalec Z. N. opravičuje arabsko agresijo.

V obnovljeni vojni bo najbolj važna bitka — bitka za Latrun. Arabska legija je okrog mesta zbrala blizu 4,000 mož, oboroženih s težkimi topovi. Če bo Židom uspelo zavzeti Latrun, jim bodo vrata do Jeruzalema odprta. Neki opazovalci vojaškega položaja pa celo pravijo, da bo od bitke pri Latrunu odvisna usoda Palestine.

Egiptski komunikij pravi, da je bila prestolnica Izraela, Tel Aviv, težko bombardirana.

Naročajte, širite in čitajte “Enakopravnost!”

Pavelič pošiljal na Hrvaško skupine vohunov in teroristov

**Jugoslovanska proti-spijonaža je bila
odlično obveščena o delu ustašev; vsi
glavni teroristi so bili aretirani**

BEOGRAD, 11. julija—Federativna republika Hrvaške je danes razkrila, da je bivši hrvaški “poglavnik” Ante Pavelič pošiljal v Jugoslavijo teroriste, ki so vohunili za “neko tujo silo.”

(Pavelič je največji vojni zločinec Jugoslavije in je za časa vojne bil predsednik lutkarske “Neodvisne države Hrvaške”).

Obtožbe so bile priobčene v glasilu jugoslovanske komunistične stranke “Borba”, toda ime “tuje sile” ni bilo navedeno.

V isti izdaji “Borbe” je bila priobčena tudi vest, da so še ostali mladi Jugoslavi, ki se nahajajo v Moskvi in pripravljajo za bodoče voditelje komunistične stranke, podprli maršala Tita.

Paveličev notranji minister med aretiranimi

Hrvaško notranje ministrstvo je v komunikije glede aretacije Paveličev ustašev naznanilo, da so varnostni organi polovili vse teroriste.

Soglasno s komunikijem je Pavelič v teku lanskega leta poslal v Jugoslavijo 19 oboroženih skupin vohunov in teroristov, ki so štele 95 oseb. Naloga teh skupin je bila, da podvzamejo teroristična dejanja in vohunijo za “neko tujo obveščevalno službo.”

Med aretiranimi se nahajajo bivši notranji minister Paveličeve “Neodvisne države Hrvaške” Vladimir Sabolič in Paveličev pomočnik Božidar Kavan. Kavan je prišel v Jugoslavijo potom organiziranega kanala 3. julija, toda je bil že dan po prihodu aretiran.

Jugoslovanske oblasti so vedele za vse kanale, potom katerih so ustaši prihajali v Jugoslavijo, bodisi za zračne ali morskse. Skupine teroristov in vohunov so bile oborožene, imele pa so tudi radio prejemnike in oddajnike. Navodila so te skupine prejemale od neke organizacije, tako zvanega “Hrvaškega državnega odbora”.

Iz komunikije je razvidno, da so agenti jugoslovanske proti-spijonaže izvršili odlično delo.

V Jugoslaviji so 106 odstotno izpolnili norme petletnega ekonomskega načrta

BEOGRAD, 9. julija — Jugoslovanska vlada je včeraj izjavila, da so norme petletnega načrta za prvih šest mesecev tekočega leta bile izpolnjene 106 odstotno.

Izjava vlade o izrednem uspehu pri izvedbi petletke je prišla istočasno z nepotrjenimi poročili, da je največja romunska oljna družba ukinila izvoz olja v Jugoslavijo in da je bil rečni promet med Romunijo in Jugoslavijo suspendiran.

Z izjemo albanske akcije, s katero je bil preklican trgovinski sporazum in carinska zveza z Jugoslavijo, ni nobenih dokazov, da Kominforma deluje za upostavitve ekonomskega bojkota proti Jugoslaviji.

V današnjem vladnem poročilu glede petletke je rečeno, da so norme bile izpolnjene 106 od-

lo pri razkrivanju prihodov teroristov.

Masna obravnava proti teroristom se bo začela jutri v Zagrebu, pravi komunikije.

Češki komunisti bodo bolj strogi z novimi člani

PRAGA, 11. julija. — Češki komunisti so danes dobili navodila glede prošanj za pristop v komunistično stranko. Navodila so v soglasju s kritiko jugoslovanskega komunističnega vodstva s strani Kominforme glede slabe discipline v jugoslovanski stranki.

V navodilih češki presidium stranke pravi, da se mora takoj prenehati z masnim sprejemanjem novih članov v stranko in se ravnati po principu posameznih sprejemov in preiskave vsakega novega člana.

Jugoslovanski komunist Dudas pobegnil čez mejo

BUDIMPEŠTA, 11. julija. — Casopisi v Budimpešti poročajo, da je na Madžarsko pribežal Lajos Dudas, komunistični član jugoslovanskega parlamenta. Baje je jugoslovanska policija hotela Dudas aretirati, ker je podprl resolucijo Kominforme.

**Požar na E. 39 St. pognal
300 oseb iz stanovanj**

Prošli petek zgodaj zjutraj je izbruhnil požar v skladišču U. S. Steel Supply Co. na 1394 E. 39 St., ki je napravil za \$300,000 škodo. Ognjegašci so se borili skozi uro in pol, da so preprečili razširjenje ognja na okoliške hiše, iz katerih je zbežalo okrog 300 stanovalcev. Plinska družba je zaprla plin v okolici, s čemur so se preprečile eksplozije, ki bi bile lahko imele katastrofalne posledice.

stotno, dočim so lansko leto bile izpolnjene 103 odstotno. Vladni dohodki so za povprečno \$277,000,000 prekosili izdatke.

V vladnem poročilu so bile podane samo statistike v odstotkih.

Za sedaj so glavne trgovinske zveze Jugoslavije s Svico, Italijo, Švedsko in v manjši meri s Češkoslovaško in Madžarsko. Te države so glavni vir Jugoslavije za preskrbo najbolj važne opreme, ki ji je potrebna pri izvedbi petletke.

Z ozirom na kritiko Kominforme in stališče jugoslovanskih komunistov, se pojavlja nevarnost ekonomskega bojkota Jugoslavije. Jugoslovanski voditelji vztrajajo, da je Jugoslavija članica vzhodno-evropske koalicije in da ne more slediti politiki, ki bi ne slonela na tem dejstvu.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)	
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town: (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):	
For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries: (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

KAKO SO V JUGOSLAVIJI SPREJELI KRITIKO KOMINFORME?

(Spodnji članek je postal iz Beograda znani liberalni časnikar Stojan Pribičević. Priobčen pa je bil v reviji "New Republic" skupaj s serijo poročil in komentarjev v zvezi s kritiko jugoslovanskega komunističnega vodstva s strani Kominforme. Ker je tekoči spor še vedno v ospredju važnih mednarodnih dogodkov, priobčimo članek Mr. Pribičevića v celoti. Op. ured.)

Senzacionalni spor med maršalom Titom in maršalom Stalinom se lahko pojasni samo kot zadevo nacionalnega ponosa. Komunistične doktrine malo štejejo v tej besedni bitki, Jugoslavlani čutijo, da se jih je bolj užalilo kot narod kot pa stranko.

Nekatere kritike Kominforme so, upravičene: ljudstvo se je naveličalo primitivne nesposobnosti, orijentalne lenobe in balkanske grobosti uprave, ki je zrasla iz gozdov. Nihče ne želi, da se ga označa za buržuja, zato ker se je obril; končno pa je tudi sam maršal Tito rad čist. Nekateri ugovori Kominforme so izzvali smeh, kot obtožba, da so jugoslovanski komunisti proti Rusiji in da so albanska, bolgarska, romunska, madžarska, češka, poljska, francoska in italijanska komunistična stranka prispevale za zmago v drugi svetovni vojni nič manj kot pa Tito.

Jugoslovanski komunisti čutijo, da so z bajoneti izvojevali svobodo svoje dežele brez anglo-ameriške ali pa ruske pomoči, dočim so Ana Pauker, Georgi Dimitrov, Klement Gottwald in drugi prišli v Romunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Češkoslovaško z Rdečo armado in po letih primerno udobnega življenja v Rusiji. Pri podpiranju tega argumenta pravijo, da so jugoslovanski partizani izgubili 10.000 borcev več kot pa jih je izgubila celotna ameriška sila na celi zemeljski obli in da si ne bodo dali ukazovati od Hitlerja, Trumana ali pa Stalina, najmanj pa od Dimitrova ali pa Gottwalda.

Nekateri člani stranke so zmedeni, toda vdani Titu. Po njihovem mišljenju "Tito ve, kaj dela." Če zunanje ambasade ali pa jugoslovanski begunci pričakujejo padeč Tita, bodo bridko razočarani. V loiknem nasprotstvu, v katerem je resnica postavljena na glavo, Tito je komunistično nadaljevanje jugoslovanskih narodnih, junakov iz 14. do 19. stoletja. Winston Churchill je leta 1944 rekel, da je Tito držal 14 nemških elitnih divizij—to je število, katero sta proti sebi imela v Italiji ameriška Peta in angleška Osmo armada. To so trdi ljudje in nameravajo ostati trdi v vojni ali pa miru.

Resolucija Kominforme proti Titu, je ogromno dvignila Titov ugled. Jugoslavlani se bodo medseboj pričakali, ampak ko neka zunanja sila poskuša, da jim ukazuje, se bodo združili kot krdo volkov. Nič ni bolj zgrešeno kot misli v ameriških uredniških člankih, da je Tito glavna Stalina lutka. Nasprotno, njegova stranka je edina neodvisna komunistična stranka izven Sovjetske zveze.

Tito je stalno bil proti zvezi z Bolgarijo, ker so trikrat v eni generaciji Bolgari zabili Srbom nož v hrbet in bi ti—moral biti predogojeni. Toda Rusi—tako sovjeti kot stari caris—so vedno bili bolj nakolnjeni Bolgarom na osnovi geo-politične strategije v možni vojni proti Turkom. Največja napaka Zujoviča in Hebranga, izobčenih članov Titove vlade, je bila, da sta se proti Titu obrnila na Sovjete, Bolgare in Čehe in zbudila jugoslovanski narodni čut.

Če je to prav ali pa ne, tu vlada prepričanje, da se bodo balkanski in srednje-evropski komunisti morali opravičiti Titu in jugoslovanskim komunistom. Tudi pravijo, da Amerika ne bi smela gojiti lažnjive upe in podcenjevati nacionalistično naravo jugoslovanskega ljudstva.

Najbolj značilen stavek v odgovoru Centralnega odbora jugoslovanske komunistične stranke na resolucijo Kominforme je bil: Kako se more rabiti takšne besede "proti ljudstvu, ki je v tisoč borbah gledalo smrti v oči?"

ŠPANSKO LJUDSTVO SE BORI

Minilo je devet let, odkar je Španijo je prišel fašistični vpad bila ob pomoči hitlerjevskih tankov in letal italijanskih fašistov zadušena svoboda španskega ljudstva. Vojsna v Španiji 1936—39. leta je bila prvi hitlerjevski napad v Evropi. Za

stva je junaško dalo življenje v 32 mesečnem odporu proti nemško-italijanski napadalnosti. Na deset tisočev borcev za demokracijo so pahnili v fašistično mučnico. Teror Falange je zaženil strahoto srednjeveške španske inkvizicije.

Franko je kot zvesti sluga Hitlerja in Mussolinija v drugi svetovni vojni napel vse sile, da bi pomagal svojim gospodarjem izvojevati svetovno gospodarstvo. Iz španskih oporišč so nemške podmornice saledovale in nato potapljevale anglo-ameriške ladje. Španski fašisti iz "modre divizije", ki se je udeleževala v vojni proti ZSSR, so streljali mirne sovjetske meščane, španski rudniki pa so oskrbovali Nemce z vojaškimi surovinami.

Prišel je konec vojne, a zakrknjenemu vojnemu zločincu Francu je v treh letih uspelo, da je ušel zatočni klopi mednarodnega sodišča. Branilec fašizma se nihče ne dotakne.

Decembra 1946. leta je Generalna skupščina Organizacije Združenih narodov sprejela sklep o Francovi Španiji. V tem sklepu je bilo poudarjeno, da je Francov režim fašističen in da je Franco med vojno nudil pomoč Hitlerju in Mussoliniju. Skupščina je priporočala, naj se Francova Španija ne pripusti k mednarodnim poslom in naj se odonot odpošlejo poslani in poslanci Združenih narodov.

Toda tudi ta skromni sklep je sedaj pozabljen in ga ne izvršujejo Združene države Amerike, Anglija in Francija, katerih politika "nevmešavanja" je mnogo pripomogla k vzpostavitvi fašističnega Francovega režima. Nasprotno, že po prvem sklepu Organizacije Združenih narodov so se na široko odprla vrata francosko - španske meje, sklenjena je francosko-španska trgovinska pogodba in pripravila se podobna pogodba z Anglijo. Ameriški diplomati in generali potujejo po Iberijskem polotoku. Pripravljajo se, da vključijo Francovo Španijo v zahodni vojaški blok, nudijo ji vsestransko pomoč in dajejo subside. Španski rabli se obožujejo z ameriško vojno tehniko, da bi obračunali s svojim ljudstvom.

Špansko ljudstvo se ne bo nikdar sprijaznilo s fašističnim suženstvom. Špansko ljudstvo se požrtvovalno bori. Francova edina opora v državi je Falanga, to je združene reakcionarnih fevdalcev in finančnih spekulantov z različnimi propadlimi izvzki.

Francova diktatura ne uživa nikake pomoči pri širokih krogih prebivalstva.

Ameriški pisatelj Ramos Oliver piše v knjigi "Politika, gospodarstvo in ljudje sodobne Španije":

"Dva milijona in pol kmetov brez zemlje išče delo po vsej Španiji kot predmet kolonialnega izkoriščanja in ne kot polnopravni državljani. Dohodki znatne večine malih posestnikov komaj dosegajo zaslužek poljskih delavcev".

Oliver upravičeno vprašuje: "Kako se more država, v kateri ima 1% zemljiških posestnikov 50% zemlje in kjer več kot 50% vaškega prebivalstva nima zemlje, nadejati, da bo ušla pred velikim socialnim polomom?"

Da bi se obdržali na oblasti, vzdržujejo falangisti ogromno vojsko in neznanjski policijski aparat. V tem ko je število vojske 1942. leta znašalo 350.000 vojakov in oficirjev, se je leta 1948. po podatkih uradnega biltena, ki izhaja v Barceloni, povzpelo na 670.000, to se pravi, da se je skoraj podvojilo. Današnja Španija je velikansko koncentracijsko taborišče, kjer z bajoneti in vešali vzdržujejo fašistični "red". Preganja jo vsako svobodno besedo, vpriparja na desetine in stotine razprav proti udeležencem odpor-

niškega gibanja. Na tisoče jih streljajo brez sodbe.

Kljub strašnemu terorju se v Španiji vse bolj razplamteva odporiško gibanje — borba za svobodno demokratično Španijo.

Fašistični radio v Madridu je javil 30. aprila 1947. "V Španiji smo končali z rdečim praznikom 1. maja." Toda naslednjega dne so delavci metalurškega središča Baskonije—Bilbao proglasili prvomajsko stavko. Stavko je vodil odporiški svet. Prvomajska stavka je trajala 10 dni in se končala z zmago delavcev.

V dneh pred 1. majem 1948 je v več naseljih Baskijske pokrajine prišlo do stavk. Delavska stavka v pristaniščih Korvion in Bilbao je trajala nekaj dni.

Na progi Bilbao—Portugalete so železničarji že nekaj tednov v pasivni stavki. Železniški promet se je na tej progi dvakratno zmanjšal. Stavkovno gibanje se od časa do časa pojavi tudi v Madridu, Barceloni, Valenciji, Seville in drugih španskih mestih.

Velik obseg je zavzele tudi gibanje gverilec v Andaluziji, Aragonu, Levantu in Galiciji. Ko iščejo partizane, pustošijo falangisti cele kraje, sekajo gozdove, požigajo polja in izganjajo iz hiš prebivalstvo celih vasi. Toda vsi drakonski ukrepi odpušajo pred odporiško silo španskih rodoljubov.

Zadnje tedne se v Asturiji v okolici San Juan dela Riva in v pokrajini Malaga vodijo ogorčene borbe, v katerih je imela izguba žandarmerija. Med postajama Elferoi in Betansos so partizani vrgli v zrak vlak orož-

ja in streliva. Promet je bil prekinjen 48 ur. O pojačenem partizanskem delovanju javljajo tudi iz pokrajin Cordoba in Leov Granadi.

Samo v osmih mesecih 1947. so ljudski maščevalci izvršili 694 diverzij. V zrak so metali vojaške transporte, trgali zveze, ubijali znane fašiste, zažigali skladišča streliva in jemali sovražniku hrano. Posamezne vasi so bile po več dni in tednov v rokah partizanov. Partizansko gibanje v Španiji šteje okrog 70.000 borcev. V nedavnem intervjuju je republikanski javni delavec Carillo izjavil:

"V vseh pokrajinah so odporiški sveti, ki vodijo ljudsko gibanje proti Francu." Carillo je dodal, da bo na španskem ozemlju kmalu osnovan osrednji odporiški svet, da se vskladijo partizanske vojaške operacije.

V Španiji je v ilegali več demokratičnih organizacij, med njimi "Zveza svobodne inteligence", "Zveza oboroženih sil španske republike", ženske anti-fašistične organizacije, Zveza socialistične mladine in drugi. Izdajajo veliko število ilegalnih časopisov: "Mundo obrero" (Delavski svet) — osrednje glasilo Komunistične stranke, "Madina" in "Borba" — mladinski časopisi, "Juriš" in "Partizan" — časopisi partizanskega gibanja, tedenski časopis "Republika", časopis "Domovina in vojska" itd. Demokratični tisk razkrinkuje fašistično propagando in zbira vrste borcev ljudskega odporiškega gibanja.

Špansko ljudstvo trdno veruje v svojo neizogibno zmago.

TABORIŠČE JUGOSLOVANSKIH RAZSELJENCEV V SPITALU

Avstrijsko mesto Spittal ob Dravi leži v gornji Dravski dolini; oddaljeno je približno 40 km od Beljaka, od slovenskega narodnostnega ozemlja. Podobno je vsem ostalim avstrijskim mestom: zgneteno na majhnem prostoru z ozkimi in starinskimi ulicami, obširnimi trgov v sredini, je ostalo približno tako kot je bilo pred 4000 leti. Pred Spittalom je veliko mesto barak, taborišče, ki v njem prebivajo jugoslovanske razseljene osebe, po večini Slovenci. V taborišču je 2588 beguncev iz Slovenije. Barake so zgradili že Nemci in so v njih namestili sovjetske vojne ujetnike. Taborišče Spittal je znano po tem, da je bilo za nacistične vladavine taborišče smrti sovjetskih vojnih ujetnikov. Blizu sedanjega taborišča, tik ob Dravi, je velik skupni grob sovjetskih vojnih ujetnikov, ki so jih esesovci s stradanjem, mučenjem in znanimi uničevalnimi metodami poslali v mučniško smrt. Angleško okupacijske oblasti na Koroskem so v taborišču Spittal naselile predvsem slovenske begunce. Majhna oddaljenost taborišča od slovenskega narodnostnega ozemlja in od jugoslovanske meje je po vsej verjetnosti vplivala na to odločitev: bližina jugoslovanske meje nudi begelcem vojnemu zločincem vso možnost delovanja, špijoniranja in diverzantskih akcij.

Napačno bi bilo trditi, da so vsi begunci v taborišču Spittal vojni zločinci. Dejstvo je celo, da je vojnih zločincev med Jugoslavlani v Spittalu malo. Večina prebivalcev taborišča so zapeljanci, ki so jih vojni zločinci potegnili s seboj zato, da bi lažje skрили svoje zločinsko delovanje in izdajo med okupacijo. Večina prebivalcev v Spittalu je danes kritje, španska stena, za katero pobegli vojni zločinci nadaljujejo svoje izdajstvo in zločinsko delo proti lastnemu narodu.

Taborišče Spittal sem obiskal ob koncu letošnjega aprila. Kot

Najprej smo pogledali v tako imenovane delavnice, ki je v njih zaposlen le majhen del prebivalcev taborišča. Delavnice so v glavnem rokodelske, s primitivnim orodjem, skoraj brez vsake mehanizacije. V njih zaposleni delavci in obrtniki dobivajo za svoje delo plače, ki so celo nižje kot plače avstrijskih delavcev. Po izjavah taboriščne uprave, bi naj bili obrtniki samostojni in samostojno razpolagali s prisluženim denarjem. V resnici so samostojni obrtniki samo tisti, ki so delavnice opremili z lastnimi sredstvi. Teh je seveda zelo malo in še ti morajo plačevati velik odstotek svojega zaslužka v tako imenovano "dobrodelno pisarno" taborišča. Nepojasnjena skrivnost je, kam izginja denar iz "dobrodelne pisarne", ki jo upravlja taboriščna uprava. Taboriščniki vsekakor doslej niti prebite pare niso dobili iz te blagajne.

Ljudje, ki so nas srečavali, so se globoko priklanjali, ponižno pozdravljali taboriščne komandante in kape. Opazil sem, da je vsa vzgoja v taborišču usmerjena v to, da izbije iz ljudi zadnji občutek človeškega dostojanstva in jih napravi za pokorne sužnje svojim gospodarjem.

Imel sem vtis, da sem se srečal z našo preteklostjo, z ljudmi iz predaprilske Jugoslavije, z ljudmi, ki so pripravljene služiti vsakomur, upogniti hrbet pred vsakim gospodarjem.

Prebivalci taborišča, ki smo jih srečavali, so bili zelo slabo oblečeni, imeli so na sebi večino predelane obleke iz nemških in domobranskih uniform. Zanimal sem se za splošne življenjske pogoje. O tem sem zvedel nekoliko več. Večiča ljudi v taborišču je nezaposlena, živi v glavnem od podpore, ki jo daje IRO (International Refugee Organization — Mednarodna organizacija za begunce). Podpora je tako malenkostna, da komaj zadostuje za hrano in stanovanje v taborišču. Posebno pri družinah s številnimi otroci nastajajo zaradi tega velike denarne težave. Upoštevati je treba še, da s hrano v taborišču nikakor ni mogoče živeti. Uradno sicer znaša vrednost hrane okoli 1.500 kalorij, vendar pa vsakodnevni "menu", ki bo za marsikoga pri nas zelo poučen, pove, da od teh kalorij ni mogoče živeti. Vsi taboriščniki so na hrani v skupni kuhinji. (S klevetami o skupnih kuhinjah poskušajo pri nas reakcija odvrtni kmeti od pristopanja v zadrage; v Avstriji, v deželi klasične zahodne demokracije, pa so ljudje, ki so duševno sorodni z organizatorji kampanje proti skupnim kuhinjam, prisiljeni hraniti se prav v skupnih kuhinjah). Zjutraj "gosti" skupna kuhinja v Spittalu svoje odjemalce s črno kavo brez kruha, opoldne s močnikom, zvečer pa s kavo s kruhom. Angleški major, poveljnik taborišča, mi je v razgovoru izjavil, da ta hrana popolnoma zadostuje. Vsekakor je res, da imperialistični gospodarji ne gostijo preveč razkošno svojih hlapcev.

Po pogledu taborišča sem stavil taboriščnemu poveljniku nekaj vprašanj, na katera je odgovarjal z občajnim: "Ne vem, ni mi znano." Niso mu bila znana celo mnoga dejstva, ki jih je mogoče vsak dan čitati v avstrijskem dnevnem časopisu. Gospod major ni vedel, da bi obstojala kakršna koli organizacija med taboriščniki, ni mu bil znan niti en primer protirepatriacijske agitacije. Še celo tega ni vedel, da se mnogo ljudi v taborišču bavi s črno borzo, čeprav so jih angleška vojaška sodišča bila v nekaj primerih prisiljena obsoditi. Vedel se je kot znoj v pušavi, ki vtakne glavo v pesek, in meni, da je okoli njega zelena oaza.

Podatke o organizacijah med taboriščniki sem našel v letnem poročilu gimnazije, ki ga je bil

sestavil Marko Bajuk, in v listu "Taboriščnik", ki je izhajal z vednostjo angleških oblasti. Letno poročilo pravi, da je bil tako imenovani "Slovenski narodni odbor" z dr. Basajem na čelu — član tega odbora je bil tudi v Ljubljani obsojeni Bitenc — vrhovna oblast za vse begunce in je med drugim organiziral med njimi tudi šolstvo. To je bilo natisnjeno v letnem poročilu za šolsko leto 1945—46, ki ga je odobrila angleška taboriščna uprava. Letno poročilo gimnazije v Spittalu 1946—47 pa piše, da je po slovenskega tako imenovanega "narodnega odbora" prevzel slovenski "socialni odbor". Slovenski "socialni odbor" je torej s svojim vodstvom centralna organizacija. Njemu so podrejene vse ostale organizacije v taborišču Spittalu. Na večkratno zahtevo so bile angleške taboriščne oblasti priseljene prepovedati javno delovanje slovenskega "socialnega odbora", ki pa je nadaljeval svoje delo pollegalno. Spremenil je prav za prav samo firmo in formalne predstavnike. Preimenoval se je v "karitativno pisarno", ki jo vodi "njegova svetlost" posebni papeški delegat dr. Jagodic Franc. "Karitativna pisarna" nudi na eni strani Vatikanu neposredno možnost dela med slovenskimi begunci, na drugi strani pa je primerno kritje zločinskega in špijonskega delovanja.

V taborišču živi 45 pobeglih duhovnikov, ki skrbijo s pretirano versko vzgojo in verskim življenjem, da se ne bi odprle oči njihovim "ovčicam". Pretiravanje verskega življenja "posebno močno vpliva na taboriščnike kmečkega izvora, ki se mu vdajajo zato, da bi preglasili klic po zemlji, ki je vedno močnejši v njih, da bi prepili v samem sebi domotožje po domačijah. V taborišču so pogosti pojavi verske histerije in blaznosti. V preteklem mesecu je imelo "privide" pet ljudi. V svoji zamaknenosti so "videli" Marijo, Boga in vrsto drugih svetnikov. Verska blaznost je pri teh ljudeh tako narasla, da so postali splošno nevarni. Nekateri moški je po svoji zamaknenosti zblaznel, pograbil nož, planil na svojo družino in ostale stanovalce barake. Kljub temu, da so se mu podobni napadi večkrat ponavljali, so duhovniki izposlovali pri taboriščni upravi, da ga ni poslala v umobolnico, ampak ga kot poseben primer "svetosti" ohranila še naprej in mu omogočila, da ogroža mir svojih stanovalcev. Kot najprimernejše organizacijsko sredstvo za obvladovanje beguncev so izbrali vojni zločinci razne verske organizacije, predvsem "katoliško akcijo" in marijanske kongregacije. Te verske organizacije so leglo protirepatriacijske propagande. Taboriščniki so v njih organizirani po župnijah, v katerih so prebivali v domovini. Tako imenovani slovenski "socialni odbor" preko župnijskih verskih organizacij deli tudi pomoč, ki jo dobivajo — sicer v zelo majhnem obsegu — naši begunci iz Švice in Italije. Razumljivo je, da ta pomoč skoraj nikdar ne doseže ljudi, ki bi jim bila potrebna. Izkušeni korupcionisti prihranijo večji del poslanih paketov zase, oziroma jih razdelijo med svoje najzvestejše podrepnike.

Ves ta organiziran aparat z vsemi sredstvi deluje proti repatriaciji. Uporablja laži in klevete o stanju v Jugoslaviji, izrablja verska čustva, izvaja disciplinski pritisk, izkorišča gmotno odvisnost in težak položaj beguncev. Ko vse to ne pomaga, pa se poslužuje odkritega nasilja in groženj. Mnogo je primerov, ko so begunce pretepli zato, ker so se bili prijavili za vrnitev v domovino. Ti primeri ostanejo dejstva kljub temu, da jih taboriščna uprava

(Dalje na 3. strani)

M. Iljin:

PRIRODA IN LJUDJE

(Nadaljevanje)

Letalo napada oblake

"Nekoč me je zmotil pri delu šum letala v zraku. Pogledam skozi okno in zagledam letalo, ki je plulo naravnost v oblak. Za nekaj sekund je popolnoma izgnilo v oblaku, nato pa se je pojavilo na njegovem drugem koncu. Letalo je vleklo za seboj rep lahkega dima. Ko pogledam dim natančneje, vidim, da je prah, ki ga razsipa letalo. Tedaj sem spoznal, da dela Warren z letalom svoje poskuse.

"Petkrat ali šestkrat je letalo letalo skozi oblak. Ta se je začel redčiti in je po treh, štirih minutah popolnoma izgnil. Isto se je zgodilo s sosednjim oblakom potem, ko je letalo večkrat preletelo skozenj. Tretji oblak je izgnil prav tako kakor drugi brez slehernega sledu."

Tako piše Orville Wright, eden izmed bratov Wrightov, izumiteljev letala.

Leta 1903 sta zgradila z bratom prvo letalo. Bilo je prav neokreten stroj, podoben ptičji kletki, ki se je s težavo odtrgal od zemlje in dvignil le za nekaj metrov.

Dvajset let pozneje je bil Orville Wright priča prve bitke med zračno ladjo in oblaki. Zračna ladja se je morala dotlejavati udarcev vremena. Končno pa je prišel čas, da je lahko prešla iz obrambe v napad.

Kdo pa je bil tisti Warren, ki o njem piše Orville Wright?

Warren je univerzitetni profesor v mestu Ithaca v Zedinjenih državah. Poskuse je delal skupaj s profesorjem Bancroftom.

Bancroftu in Warrenu so dali za nalog na oblake na razpolago vojaško letalo. Na to letalo sta pritrtila pripravo, ki je nabijala pesek z elektriko. Pesek pa je razsiral propeler.

Zadostovalo je štirideset kilogramov peska, da sta uničila oblak, ki je bil dolg nekaj kilometrov in visok pol kilometra. Ni še pretekla minuta in že je nastala široka odprtina od vrha oblaka navzdol. V petih do desetih minutah pa je preluknjani oblak popolnoma izgnil.

Pri tem je včasih v okolici letališča deževalo ali snežilo.

Tako vsaj so takrat poročali časniki.

To je bil eden izmed prvih primerov, da so ljudje napadli oblake.

Stolp inženirjev Highta in Davisa

Tri leta pozneje, leta 1926 so sporočili časniki neko novico prav tako iz Zedinjenih držav, iz Los Angelesa.

Tokrat pa ni šlo za letalo, marveč za stolp. Poročali so o visokem stolpu, na katerem sta inženirja Hight in Davis uredila postajo za vplivanje na oblake. V opazovalnici na vrhu stolpa so bili aparati za proizvajanje posebnih električnih tokov, Teslovih tokov. Kadar so aparati delali, so bili vsi kovinski deli v strojnem oddelku nabiti z elektriko. Če bi se s prstom približal žebliju v steni, je že pre-

skočila iskra. Hight in Davis trdita, da so se tedaj z vseh strani zbirali oblaki nad vrhom stolpa. Barometer je padal in končno je začel rositi dež.

Pogosto se je zgodilo, da oblakov sploh nikjer ni bilo. Pognali so stroje in čez poltrugo uro se je vse nebo okoli stolpa prekrilo z oblaki.

Tako trdita Hight in Davis. Toda njuni poskusi doslej še niso preiskani in potrjeni.

Še mnogo drugih poročil je prišlo in prihaja iz raznih dežel — iz Amerike, iz Avstralije, iz Evrope. Med temi poročili so bila nekatera verjetna, nekatera pa taka, da jim ni bilo mogoče verjeti. Pojavilo se je tudi poročilo o nekem spretnem "rains-makerju" — "proizvajalcu dežja," ki je znal izbiti iz dežja obilo denarja. Z lastniki plantaž je sklenil pogodbe o dobavi dežja in dobil za vsak milimeter padle vode toliko in toliko dolarjev. Na njegovo srečo je bilo poletje v tistem letu deževno in je zaslužil lep denar brez vsakršnega truda in ne da bi izdal za dež kak vinar.

Kaj smo konec koncev že dosegli? Ali lahko že rečemo, da so se ljudje naučili obvladati oblake in izzivati dež?

Ne, stvar je zaenkrat šele v stadiju poskusov.

Dež in politika

Če se hočemo naučiti obvladati vreme, moramo izredno mnogo vedeti.

Ne zadostuje, da je človek meteorolog, biti mora tudi kemik. Kadar se tvori oblaki v zraku, je ozračje velikanski laboratorij, v katerem se vršijo kemične spremembe. Te spremembe je treba razumeti. Če smo dobili novo panogo kemije — kemijo megle.

Ne zadostuje, da je človek kemik, biti mora tudi elektrofizik. V zraku delujejo električne sile. Kapljice v oblaku so nabite z elektriko. Kadar besni nevihta, vidimo vsi električne iskre — bliske.

Ne zadostuje, da je človek elektrofizik, biti mora tudi matematik. Treba je najti matematične formule za vse to, kar imenujemo dež, točo in nevihto.

Pa tudi to še ne zadostuje: človek mora biti tudi tehnik, da bo znal sestaviti aparate in stroje za izzivanje dežja.

Človek mora biti tudi gospodarstvenik, da bo lahko zračunal, koliko bo stal dež, koliko bo stal oblak, da bo odločil vprašanje, ali se splača umetno delati dež ali ne.

Človek mora biti tudi politik, da bo lahko odločal, kako naj se ureja vreme, da ne bo zaradi njega prišlo do spopadov z drugimi deželami.

Tako mnogo je treba vedeti, če se hočemo naučiti urejati vreme.

Toda znanje samo ne zadostuje. Potrebni so tudi poskusi, in sicer tisoči poskusov.

Ali lahko en sam človek toliko ve in toliko napravi?

Tu ne zadostuje delo posameznikov, ampak je potrebno delo tisočev, ne zadostuje en

sam laboratorij, ampak potrebujemo več laboratorijev, ne zadostuje ena sama veda, ampak so potrebne mnoge vede.

A tudi to še ne zadostuje. Leta 1927 je izšla knjiga o vremenu, ki jo je napisal nemški učenjak dr. Wendler. V njej beremo naslednje:

"Če bodo pustinje spremenjene v plodne zemlje, lahko to povzroči spopade in vojne, kakor vidimo pri boju za kolonije. Sprememba podnebja v enem kraju zemlje bo imela za posledico spremembo podnebja tudi v drugih krajih. To samo v tem primeru ne bo povzročilo vojne, če se bo podnebje povsod samo zboljšalo, nikjer pa ne poslabšalo. A tudi če bi se posredovalo spremeniti podnebje znotraj vsake dežele tako, da ne bi bilo v škodo sosednim deželam, bi prišlo zaradi nasprotij med interesi znotraj dežel do zaostri- tve političnih sporov, ki so že tako dovolj hudi."

Wendler ni politik, ampak učenjak. A tudi on razume, kje tiči poglobljena težava. Poglavitna težava je v tem, da imajo ljudje nasprotujoče si interese.

Kako pa naj dosežemo, da bi imeli vsi skupne interese?

V ta namen je pač treba spre- meniti ves ustroj človeškega so- žitja.

(Dalje prihodnjico)

Živali kot zdravila

V srednjem veku so posebno radi porabljali živali za zdravljenje človeških telesnih nedostatkov. Spomnimo se na tiste stare zdravniške priročnike, kjer govore o zdravilih: kras- tačje srce, zajčja kri, lisičja slezena ali vranica, medvedje obisti, kravjek, kri vsakovrstnih ptičev, zmajevi zobje, zmajeva kri.

Poslednji izraz je pomenil vedno, vampirjevo ali premo- govo kri. Italijansko-slovenski slovar iz leta 1607 pravi: zmaj: premog. Premogova ali zmajeva kri je pomenila svoj čas tem- nordečo smolo, kakršna se je nahajala v Jablansčecu pri Rži- šču in naposled: oglen, oglenje, mohorovica, gorelka, premog. Gre torej za praznoverje, po katerem naj bi bil okameneli les — otrdela kri vampirjev. Podobno so babjeverni Alemani- ci imenovali premog: kri ubitih Turkov.

Nadalje so srednjeveški ob- čani menili, da električni stre- si, izhajajoči od električnega skata, ugodno vplivajo na po- tek kake bolezni, ali da o pol- noči ob ščipu razrezan živ ku- ščar, ako ga použiješ, gotovo pomaga pri sifilisu. Žive vrtn- polže so često polagali na ku- žne bule. Nekatera teh zdravil so bila vprav kruta. Kadar se je komu voda zaprla, so mu sta- vili v scalo žive kršelj ali kr- pelje, češ da bo njih gomazenje zopet pognalo seč.

Še danes uporabljamo živali za pripravljanje lekov ali se za- tekamo k živečim živalim, da izpodbijamo kake nadloge.

Za drugi primer se domislite le čebel, ki neredko pomagajo, kadar se kdo bori zoper trga- nje, skrnino.

Povod za to je dalo opazova- nje, da čebelarji skoraj nikoli ne obole za revmatizmom in da so revmatiki, če so jeli čebelari- riti, nenadno izgubili vse teža- ve. To zdravljenje se vrši na ta način: skrninasti človek se da ptičiti nekaterim čebelarjem in po "vcepitvi" čebeljega strupa ozdravi. V zadnjih letih se jem- lje čebelam trup in se bolniku vbrizga pod kožo ali pa se ra- bijo maže, ki vsebujejo čebelji trup.

Zopet in zopet slišimo, da mu- he prenašajo bolezn. Tembolj boste ostrmeli, če zveste, da v Nemčiji goje muhe, namenjene za celitev ran, ki se nerade celijo, zlasti pri sušici. Zerk zapljunkarice služijo v tak namen.

Najprej krmijo zapljunkarico z mesom in medeno vodo v po- sebnem letališču in nesišču. Na meso ležejo samice svoja jajčeca. Ta se nato po vseh predpi- sih pobero in spravijo v hladil- nišče, dokler jih ni zadosti, da se morejo predelati. Jajčeca se sterilizirajo, nezarodni, jalovi zap- ljivki izležejo in kirurg, ki jih je zahteval, jih vloži v rano operiranemu jetičniku. Danes so na tem, da pripravljajo iz žerk zapljunkarice izvleček za celjenje ran: za bolnika je to okusnejši način.

Poleg "živali-zdravil" stoje take, ki le dobavljajo lek, n. pr. kače. V homeopatiji že dolgo služijo strupi, n. pr. modrasov bolj na vzhodu imenovani — poskok, v Srbiji pa kamenjar- ka ali grabarka. Njih strup te- ši bolečine, ki nastajajo pri ra- kastih obolenjih.

Številni živalski organi daje- jo dandanes razna zdravila. L. 1926 se je razvedelo, da se z jetri da zaustaviti nevarna sla- bokrvnost, zlasti v začetnem stadiju. Za to jemljejo surova telečja jetra. Danes imamo že ustrezne preparate, da ni tre- ba jesti jeter.

Svinjske trebušne slinavke dajejo surovino za izdelavo in- sulina, pripomočka, ki je neob- hoden za sladkorno bolezen. Seč brejih kobil se uporablja za iz- delovanje ženskih jajčnih hor- monov, našle pa so se že rastli- ne, ki nudijo iste hormonske snovi: soja, vrbove mačice, ožetki palmovih zrn.

V srednjem veku so nepo- rodnic dajali piti kobiljo scali- no, vsekakor ostudna zadeva, toda dosegli so uspehe. Tako je sodobna znanost preiskala zve- ze in sredstvo jela uporabljati — samo na manj zoprn način.

Proti davici, škrlatinki, omrt- vičnem krču ter ušenu se vrši preprečevalno cepljenje. Potre- ni serum se dobiva iz krvi konj, nedovzetnih za tako obolenje.

A tudi človek je vir za leke. Kdor je imel otroško mrtvič- nost in je ozdravel, nosi v svo- ji krvi snov, koristno pri tej hudi bolezni. Okrevalci nudijo nezmatne količine svoje krvi za izdelavo zdravilnega cepiva.

Čudni se nam zde srednje- veški recepti. Nekateri so zgra-jeni na pravilnem opazovanju narave. Sodobna veda jih je raz- iskala in prevzela za lečenje hudih bolezni.

Taborišče jugoslovanskih razslejenec v Spittalu

(Nadaljevanje z 2. strani)

noče videti ali pa jih upraviču- je z "demokracijo". V taborišču Spittal imajo vojni zločinci "de- mokracijo", da prepeajo be- gunce, ki so se odločili za po- vratek v domovino; begunci imajo sicer pravico, da se pri- tožijo, angleške oblasti pa po načelih zahodne demokracije na te pritožbe ničesar ne ukrenejo. Kljub vsemu temu pa se meseč- no vrača več desetih beguncov iz Spittala v domovino, ki jih sprejme brez očitkov kot pol- no pravne državljane, jih vklju- či v proizvodnjo in jim omogo- či, da živijo človeka vredno živ- ljenje.

Zadnji procesi v Ljubljani so pokazali, da je taborišče v Spit- talu eno najvažnejših središč špijonskega ter diverzantskega delovanja proti novi Jugoslavi- ji. V taborišču je pod ilegalnim imenom več znanih vojnih zlo- čincev, ki jih je registrirala tu- di medzavezniška komisija za vojne zločine v Londonu. V ta- borišču se od časa do časa mu- di domobranski kapetan Grum. Ko je jugoslovanska delegaci- ja za ugotavljanje vojnih zloči- nov zahtevala njegovo izročitev, so angleške oblasti prijele neke- ga človeka, ki je imel isto ime kot je bilo Grumovo ilegalno ime in s tem dokazale, da nima- jo niti najmanjše volje, izroči- ti vojnega zločinca Gruma.

Pri zadnjem razdeljevanju ži- vljskih nakaznic ni bilo Jagodi-

ca Franca. Ko je angleški ser- žant izklical njegovo ime, je nekdo izmed čakajočih povedal, da je Jagodic Franc trenutno v Jugoslaviji, in da bo dvignil karto, ko se bo vrnil. Seržant se je gromko zasmel. Ta izja- va se mu je zdela zelo duhovi- ta. Jagodic Franc pa je v istem času kot vodja diverzantske skupine organiziral umor in sam ubil slovenskega ljudskega po- slanca tov. Mojškerca. Nekaj dni pozneje ga je doletela za- služena kazen. Padel je v bor- bi z organi uprave državne var- nosti. Vprašanje je, ali se bo angleški seržant smejal, ko pri- prihodnjem razdeljevanju kart zopet ne bo Jagodica Franca.

Ko smo odhajali iz taborišča, je bil gospod major nekoliko manj priazen. Vsekakor mu niso ugajala vprašanja, moja prevelika zvedavost. Poskušal mi je preprečiti, da ne bi videl resnico, ki se skriva za zuna- njim licem taborišča. Resnica pa ima poleg drugih lastnosti tudi to značilnost, da je prodor- nejša in zmagovitejša od laži in cinčnih zavijanj.

"Slov. Poročevalec"

Društveni koledar

JULIJA

17. julija, sobota. — Piknik društva Utopians št. 604 SNPJ na farmi SNPJ
18. julija, nedelja. — Piknik društva V boj št. 53 SNPJ na farmi SNPJ
24. julija, sobota. — Piknik krožka št. 1 Progresivnih Slo- venk na farmi SNPJ
25. julija, nedelja. — Piknik društva Comrades št. 566 SN- PJ na farmi SNPJ
27. junija, nedelja. — Društvo Euclid št. 29 SDZ priredi pik- nik na Zgoncovi farmi v Wil- loughby, O.

AVGUSTA

1. avgusta, nedelja. — Piknik društva "Utopians" št. 604 SNPJ na farmi SNPJ
8. avgusta, nedelja. — Piknik Clevelandške federacije SNPJ na farmi SNPJ

8. avgusta, nedelja. — Piknik podr. št. 106 SANSa na pro- storih SDD na Recher Ave.
14. avgusta, sobota. — Piknik Veterans of Foreign Wars na farmi SNPJ
15. avgusta, nedelja. — Piknik društva Napredne Slovenke št. 137 SNPJ na farmi SNPJ
21. avgusta, sobota. — Piknik društva Utopians št. 604 SN- PJ na farmi SNPJ
22. avgusta, nedelja. — Piknik društva Cleveland št. 126 SN- PJ na farmi SNPJ
29. avgusta, nedelja. — Piknik farmskega odbora na farmi SNPJ

SEPTEMBRA

5. septembra, nedelja. — Ples krožka št. 7 Prog. Slovenk v SDD, Waterloo Rd.
5. septembra, nedelja. — Piknik društva Svoboda št. 748 SN- PJ in krožka št. 1 Progresiv- nih Slovenk na farmi SNPJ
12. septembra, nedelja. — Kon- cert pevskega zbora "Sla- vulj" v SDD, Waterloo Rd.
19. sept., nedelja. — Ples dru- štva "Strivers" HBZ v SDD, Waterloo Rd.
26. sept., nedelja. — Ples dru- štva "Betsy Ross" št. 186 ABZ v SDD, Waterloo Rd.
26. septembra, nedelja. — Pik- nik zbora "Triglav" na pro- storih Doma zapadnih Slo- venecv, Denison Ave.

OKTOBRA

2. oktobra, sobota. — Veselica društva Vipavski raj št. 312 SNPJ v Slov. domu na Hol- mes Ave.
3. oktobra, nedelja. — Igra SDD na Recher Ave.
3. oktobra, nedelja. — Ples dru- štva "Washington" št. 32 ZSZ v SDD, Waterloo Rd.
10. oktobra, nedelja. — Ples društva "Združene Slovenke" št. 23 SDZ v SDD, Waterloo Road
10. oktobra, nedelja. — Plesna veselica krožka št. 3 Prog. Slovenk v SDD na Recher Avenue.
16. oktobra, sobota. — Proslava 10-letnice podr. št. 3 SMZ v Slov. domu na Holmes Ave.

17. oktobra, nedelja. — Igra dram. društva "Anton Verov- šek" v SDD, Waterloo Rd.
23. oktobra, sobota. — Društvo "Cvetiči Noble" št. 450 SNPJ priredi plesno veselico v SDD na Recher Ave.
24. oktobra, nedelja. — Ples dru- štva "Waterloo Grove" št. 110 WC v SDD, Waterloo Rd.
31. oktobra, nedelja. — Priredi- tvev krožka št. 1 Prog. Slo- venk v SDD, Waterloo Rd.

NOVEMBRA

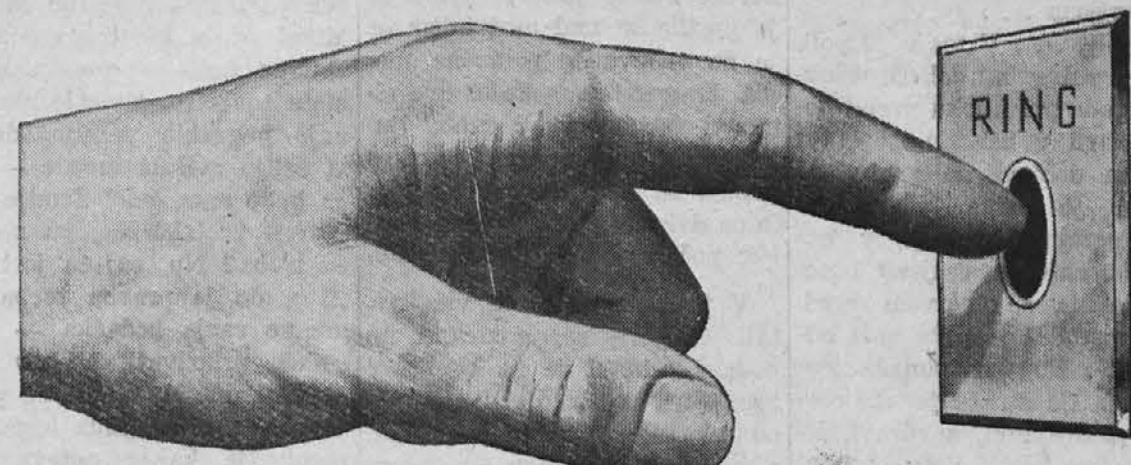
7. novembra, nedelja. — Ples društva Strugglers" št. 614 SNPJ v SDD, Waterloo Rd.
7. novembra, nedelja. — Kon- cert Glasbene Matice v SND, na St. Clair Ave.
14. nov., nedelja. — Prireditvev Slov. zadržne zveze v SDD, Waterloo Rd.
21. nov. nedelja. — Koncert pevskega zbora "Jadran" v SDD, Waterloo Rd.
21. novembra, nedelja. — Pri- reditev podr. št. 106 SANSa v SDD na Recher Ave. —
28. nov. nedelja. — Prireditvev podr. št. 48 SANSa v SDD, Waterloo Rd.

DECEMBRA

5. decembra, nedelja. — Ples društva "Združeni bratje" št. 26 SNPJ v SDD, Waterloo Rd.
5. decembra, nedelja. — Plesna veselica Gospodinskega kluba SDD na Recher Ave.
12. decembra, nedelja. — Prire- ditev Mlad. pev. zbora SDD na Waterloo Rd.
19. decembra, nedelja. — Ples društva "Waterloo Camp" št. 281 WOW v SDD, Waterloo Road
25. decembra, sobota. — Ples Soc. kluba št. 49 JSZ v SDD, Waterloo Rd.
31. decembra, petek. — Silve- strov večer pevskega zbora "Jadran" v SDD, Waterloo Rd.
31. decembra, petek. — Silve- strov večer Kluba društev SDD na Recher Ave.

JANUARJA — 1949

16. januarja, nedelja. — Igra dram. društva Naša zvezda v SDD, Recher Ave.

It's for you!

SOMETIME in the very near future, a finger will press your doorbell.

The ring will be for you, in more than one sense of the word.

For the doorbell ringer will be a volunteer representative of the U.S. Treasury, aiding the Security Drive to increase automatic buying of U.S. Security Bonds.

For your future, for your security, he will urge you to sign up for one of the two painless, easy, and systematic plans for putting part of your income—regularly—into U.S. Security Bonds.

One is the Payroll Savings Plan, for people on wages or salary. The other is the Bond-A-Month Plan, for those not on payrolls but who have a checking account in a bank.

In all fairness to yourself, you should welcome this man... and listen to him well. He is offering you peace of mind—the peace of mind that can only come from regular saving for the needs and wants of the future.

AMERICA'S SECURITY IS YOUR SECURITY!

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

DRUGA IZDAJA

ENGLISH - SLOVENE DICTIONARY

(Angleško-slovenski besednjak)

Naročite pri:

ENAKOPRAVNOSTI

6231 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

CENA \$5.00

MIHAIL ŠOLOHOV

TIHI DON

DRUGA KNJIGA

(Nadaljevanje)

Nad Grigorijevo glavo, nad Stepanovim obrazom, bledim ko zid, ob straneh isto nizajoče se, vrtajoče požvižgavanje: cjuuu-ut, cjuuu-ut, zadaj pa pokanje strelav kakor treskanje prezorelih strokov akacij:

Puk-pak! Puk-pak! Ta, tah-ah!

V gozdu je Stepan zlezal s sedla, kriveč se od bolečine; spustil je vajeti in odšepal vstran. Skozi golemo levoča škornja mu je curjala kri in pri vsakem koraku, ko je stopil na ranjeno nogo, je privrela izpod odtrganega podplata v tenkem curku višnjevordeča kri. Stepan se je naslonil na deblo košatega hrasta in pomignil Grigoriju s prstom. Ta je prišel.

— Poln škorenj se mi je nateklo krvi, — je dejal Stepan. Grigorij je molčal, gledal vstran.

— Griška . . . ko smo prejeli prešli v napad . . . Slišiš, Grigorij? — je spregovoril Stepan in z upadlimi očmi iskal Grigorijeve oči. — Ko smo prešli, sem zadaj trikrat ustrelil vate . . . Bog ni hotel, da bi te ubil.

Srečala sta se z očmi. Iz vrtih očesnih jamic je nevdržno sijal ostri Stepanov pogled. Stepan je govoril in skoraj ni razklenil stisnjenih zob:

— Rešil si me smrti . . . Hvala . . . A za Aksinjo ti ne morem odpustiti. Duša mi ne da . . . Ne sili me, Grigorij . . .

— Ne silim te, — je tedaj odgovoril Grigorij.

Razšla sta se kakor poprej nespravljena . . . In dalje . . . V maju je polk obenem z drugimi deli Brusilovlje armade pri Lucku prebil bojišče, širil v zaledju, tepel in jih sam dobival po grbi. Lod Lvovom je Grigorij brez povelja potegnil stotnijo v nasok in zjel avstrijsko baterijo havbice z moštvo vred. Čez mesec dni je neke noči odplaval čez Bug po tolmača. Podrli je na tla stražarja, stoječega na postojanki, a zdravi, žilavi Nemec se je dolgo otepal na sebi visečega na pol nagega Grigorija, na vso moč kričal in nikakor ni pustil, da bi ga zvezal.

Grigorij se je nasmešnil, ko se je domislil tega dogodka. Ali je malo takih dni razsejal čas po krajih sedanjih in preteklih bojev? Grigorij je krepko branil kozaško čast, izrazil vsak dogodek, da je pokazal brezpogojno hrabrost, tvegal je,

uganjal blaznosti, hodil preoblečen v zaledje k Avstrijem, odstranjeval brez prelivanja krvi ovire, junačil na konju in čutil, da je nepovratno zginila sočutnost do človeka, ki ga je trpila prve dneve vojske. Srce mu je otrdelo, ojeklenelo kakor solnica ob suhi in kakor solnica ne vpije vode, tako tudi Grigorijevo srce ni vpijalo sočutja. S hladnim prezirom se je igral s svojim in tujim življenjem; zato je zaslovel kot hraber, zaslužil si je štiri Jurijeve križce in štiri svetinje. Ob redkih paradah je stal ob polkovni zastavi, odeti s smodnikovim dimom mnogih vojska; toda vedel je, da se ne bo več smejal kakor poprej; vedel, da so se mu vdrle oči in ostro izstopile ličnice; vedel, da bo težko odkrito pogledal otroku, če ga bo ljubkoval, v jasne oči; Grigorij je vedel, kako drago je plačal polni trak križev in odlikovanj.

Ležal je na griču, pod bok si je bil pogrnil polo plašča, in se opiral na komolec leve roke. Spomin mu je ustrezljivo obnavljal doživljanje in v skope, odločene vojaške spomine se mu je kakor tenka sinjasta nitka vpletal nek oddaljen dogodek iz otroških let. Grigorij je za trenutek ljubeče in otožno ustavil ob njem potek svojih misli, potem pa spet prešel k nedavnemu. V avstrijskih okopih je nekdo mojstrsko igral na mandolino. Visoki glasovi, ki jih je pozibaval veter, so hiteli od onod, se prebijali čez Stohod in lahko trepetali nad zemljo, tolikokrat oškropljeno z človeško krvjo. V zenitu so zvezde žarele jasneje, tema se je gostila in nad močvirjem se je že vrhovatila polnočna megla. Grigorij je pokadil dve cigareti zapovrstjo, z grobo ljubeznivostjo pobožal jermen puške, se oprl na prste levice in se dvignil z gostoljubne zemlje; počasi je krenil k okopom.

V podzemnici so še vsi kartali. Grigorij se je zleknil na podgrađ, hotel je še bloditi v spominih po izhojenih, spričo odmaknjenosti zaraslih stezah, a spanje ga je omamilo; zaspal je v isti neprikladni legi, kakor se je bil ulegel, in v sanjah je videl neskončno stepe, ki jo je izžgal suh veter, rožnatolilasti plevel glavina, med čopastim bezgovim grmovjem sledove nekovanh konjskih kopit . . . Stepa je bila zapuščena, grozotno tiha. On, Grigorij, je šel po trdih peščenih tleh, a svojih korakov ni slišal in zato se ga je loteval strah . . . Grigorij se je predramil, dvignil glavo s posevnimi brazdami na licih od neprikladnega ležanja; dolgo je žvečil z ustnicami kakor konj, ki za trenutek začuti in zgubi nenavadni vonj kake trave. Potem je spal vzdržema, brez sanj.

Drugi dan je Grigorij vstal z nerazložljivo, ključajočo otožnostjo. — Zakaj si danes tako puščoben? Ali si v sanjah videl dom? — ga je vprašal Čopasti.

— Uganil si. Stepa se mi je pritaknila. Tako me je stisnilo pri srečanju . . . Doma bi bil že rad. Carjeva suknja mi preseda.

Čopasti se je prizanesljivo zasmel. Ves čas je živel v isti podzemnici z Grigorijem, mu skazoval spoštovanje, kakršno običajno močna žival do enako močne; po prvem spoprijemu, leta devetnaeststoštirina, jstega,

Uncle Sam Says

Millions of Americans are reeducating themselves to the support of our Government by word and action. Nearly 10 million of them are doing their share through the purchase of U. S. Savings Bonds on the easy, automatic payroll savings plan. They realize that a dollar saved is a dollar fighting against inflation. And some day, these dollars saved, will be returned to them with interest, \$4 for every \$3 invested. These bonds are truly security bonds as they help to stop spiraling prices. You too can become an investor through the steady accumulation of Savings Bonds. If self-employed, an automatic bond buying plan is available to you through the Bond-a-Month plan at your bank.

U. S. Treasury Department

med njima ni bilo več sporov in vpliv Čopastega je bilo očitno videti na značaju in občutju Grigorija. Čopastemu je vojska zelo spremenila svetovni nazor. Polagoma, a nevzdržno se je nagibal k odklanjanju vojske, na dolgo in široko je pripovedoval o izdajalskih generalih in Nemcih, ki so se vgnezdili na carski dvor. Nekoč se mu je zaresilo celo: "Nič prida se ne obeta, ko je še sama carica nemške krvi. Če ji bo kazalo, nas utegne prodati za piškav lešnik . . ."

Nekega dne mu je Grigorij povedal jedro Garanzevih naukov, a Čopasti jih ni odobril.

— To je lepa pesem, a glas je hrupav, — je dejal, se posmehljivo zasmel in se počel po sivi pleši. — O tem poje Miška Koševoj kakor petelin s ploča. Nikakršnega govora ni o prevratih, to je samo igračka. Razumi, da nam je kozakom treba lastne oblasti, ne pa tuje. Potreben nam je odločen car, kakor je bil Mikolaj Mikolajč, s kmeti pa nimamo skupne poti — gos in svinja nista tovariša. Kmetje nameravajo pograbit zemljo, delavci si želijo zvišati mezde — kaj pa bodo nam deli? Zemlje imamo na pretek! Kaj pa nam je še treba? Nu, saj to je ravno tisto, da je prazna torba. Mi imamo carja bedačka — nima smisla prikrivati. Njihov očka je bil trdnješi, ta pa, če pomislimo, da bi utegnili izbruhniti revolucija kakor petega leta, bo pustil, da pojde vse zločede v goltanec, vse navkriž. To nam ni prav. Če, Bog ne da, napodijo carja, se bodo lotili tudi nas. Tedaj bodo poračunali staro zamero in tedaj bodo začeli našo zemljo deliti med kmete. Treba je dobro paziti . . .

— Ti zmeraj gledaš samo od ene strani, — se je načemril Grigorij.

— Neumne čenče. Mlad si še, neizkušen. A le počakaj, če te pošteno vzamejo v roke, boš spoznal, na kateri strani je resnica.

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je
DR. J. V. ZUPNIK
6131 ST. CLAIR AVE.
vokal E. 62nd St.; vhod samo na E. 62 St.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel.: EN 5013

S tem so se ponavadi pomenki končavali. Grigorij je umolknil, Čopasti pa je pohitel spregovoriti o čem postranskem.

Ta dan je naključje potegnulo Grigorija v neprijetno dogodivščino. Opoldne se je kakor vselej na tej strani griča ustavila prišedša poljska kuhinja. K njej so pohiteli kozaki po zveznih rovi, prehitevač drug drugega. Za tretji vod je hodil po hrano Miška Koševoj. Na dolgem drogu je prinesel niz kadečih se kotličev in zavpil, še preden je dobro stopil v podzemnico:

— Tako ne gre, bratci! Kaj pa je to, ali smo mar psi?

— Kaj pa je? — je vprašal Čopasti.

— Z mrhovino nas pitajo! — je ogorčeno zavpil Koševoj.

Z vzgibom je vrgel nazaj rumenkasti šop las, podoben gostemu grozdu divjega hmelja, postavil kotličke na pograd, po strani pogledal Čopastega in predlagal:

— Poduhaj, po čem diši zeljnica.

Čopasti se je nagnil nad svoj kotliček, prhlil z nosnicami, se spalil in Koševoj ga je nehotno posnemal, ravno tako plal z nosnicami in mrdal čemerni obraz.

— Smrdljivo meso, — je odločil Čopasti.

S studom je odmaknil kotliček in se ozrl na Grigorija.

Ta se je sunkoma dvignil s pograda, nagrbničil se brez tega krivi nos nad zeljnico, se spet vzravnaval in z lenim gibom noge zbil prvi kotliček po tleh.

— Zakaj pa to? — je nedoločno dejal Čopasti.

— Kaj ne vidiš zakaj? Pogledaj. Ali si slep? Pogledaj no! — je pokazal Grigorij na kalno juho, raztekačo se pod nogami.

— O-o-o-o-o! . . . Črvi . . . Tri sto hudičev . . . Jaz pa še videl nisem! . . . To ti je kosilo. To ni zeljnica, to so rezanci . . . Namesto drobčancev so črvi.

Po tleh so zraven sokrvično rdečega koščka mesa v krožjih mastnih cinkov ležali beli debeloclenasti črvi, velo razvlečeni in razkuhani.

— Eden, dva, tri, štiri . . . — je kdo ve zakaj šepetaje štel Koševoj.

Odbor društva sv. Ane
št. 4 S. D. Z.

Odbor za leto 1948 je sledeči: Predsednica Julija Brežovar, 1173 E. 60 St.; podpredsednica Jennie Stanonik; tajnica Jennie Suvak, 1415 E. 51 St., EN 8104; blagajničarka Josephine Orasem - Ambrožič; zapisničarka Angela Virant; nadzornice: Mary Bradač, Rose L. Erste in Frances Okorn; rediteljica Mary Pristov.

Seje se vrše vsako drugo sredo v mesecu. Društveni zdravniki so vsi slovenski zdravniki.

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA
1146 East 61st St. HE 2730

Za trenotek so molčali. Grigorij je pljuval skozi zobe. Koševoj je izvel sabljo in dejal: — Pri priči vzemimo to zeljnico in k stotnijskemu z njo.

— Prav! Pametno! — je odobril Čopasti.

Pohitel je snemati bodalo in govoril:

— Midva bova nesla zeljnico, ti, Griška, pa moraš iti za nama. Poročal boš stotnijskemu.

Na bodalu sta Čopasti in Miška Koševoj odnesla poln kotliček zeljnice, sablji sta imela izvlečeni. Zada ju je spremljal Grigorij, za njim pa so se kakor mogočen sivozelen val gibali po cikcakah strelskih jarkov kozaki, ki so bili pritekli iz podzemnic.

— Kaj je?

— Alarm?

— Morebiti gre za mir?

— Kaj . . . miru se ti je za hotelo, ali prepečenca ne maraš?

— Odnesli so črvido zeljnico!

V častniški podzemnici sta se Čopasti in Koševoj ustavila. Grigorij se je sklonil, podržal z levico čapko in stopil v "liščino."

— Ne pritiskaj! — je jezno pokazal zobe Čopasti in se ozrl po kozaku, ki se je bil zadel obenj.

Poveljnik stotnije je prišel ven, si zapenjal plašč, nezaupljivo in nekoliko vznemirjeno pogledoval na Grigorija, ki je zadnji stopil iz jazbine.

— Za kaj gre, bratci? — Poveljnik je z očmi preletel glave kozakov.

Grigorij je stopil predenj in odgovoril v splošni tišini:

— Pripeljali smo prijeteja.

— Kakšnega prijeteja?

— Tegale . . . — Grigorij je pokazal na kotliček zeljnice, ki je stal Čopastemu pri nogah.

— Tegale smo prišli . . . Povohajte, s čim pitajo vaše kozake.

V nepravilnem trikotniku se mu je prelomila obrv, rahlo vztrepetala in se vzravnila. Stotnijski je pazno spremljal izraz Grigorijevega obraza; na-

SOBO

SE ODDA V NAJEM NA
17005 Waterloo Rd.
IV 0374

PRODA SE HIŠA

za eno družino; 6 sob; moderna kuhinja, fornica na plin s hladilnikom, avtomatični grelec za vodo, lep vrt, sadno drevje; garaža. Vpraša se po 5. uri popoldne na 15501 LUCKNOW AVE., IV 2006

NAPRODAJ JE TRUCK

1940 leta, 3/4 tone Ford izdelka. V najboljšem stanju. Tajerji so še dobri za 20,000 milj. Proda se po zelo zmerni ceni. Pokličite KENmore 1674

FORNEZI

Novi forneci na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro. Resetting \$15 — čiščenje \$5; premenjamo stare na olje. Thermostat. CHESTER HEATING CO., 1193 Addison Rd., EN 0487 Govorimo slovensko

mrgodil se je in se ozrl na kotliček.

— Z mrhovino so začeli krmiti! — je jezljivo zavpil Miška Koševoj.

— Oskrbnika premenjati!

— Kačo; . . .

— Preobzrl se je, zlomek!

— Sam pa mlaska zeljnico z volovskimi jetri . . .

— Nam pa črve da! — so prijeli bližnji.

Stotnijski je malo počakal, se odmaknil, da se je polegel hrup glasov, potem pa rezko dejal:

— Ti-h-ho! Molčite že! Vse ste povedali. Oskrbnika bom še danes premenjal. Določil bom komisijo, da bi preiskala njegovo dejanja. Če meso ni dobre kakovosti . . .

— Pred sodišče z njim! — je zagrmelo od zadaj.

FOR SALE

Brick building on East Side. 2 stores with basement—2—5 room suites.

Inquire

WM. HRASTER,
7502 St. Clair Ave., HE 9418

WIDGOY'S PHOTO STUDIO
485 East 152nd St.

Se priporočamo za izdelavo vseh vrst slik po zmerni ceni. Odprto ob nedeljah.

Ekstra posebnost!

Če sedaj daste vaš fornica pregledati, nanovo cemeritirati in čistiti, kar navadno stane \$25, vam vse to naredimo ZA SAMO \$12.50

Pokličite še danes — Prihranite si denar

NATIONAL HEATING CO.
Postrežba širom mesta
FA 6516

Farmer's Poultry

NAJBOLJŠE VRSTE PERUTNINE
ŽIVE IN OČIŠČENE — DOBITE VEDNO PRI NAS
CENE ZMERNE — POSTREŽBA TOČNA
4303 SUPERIOR AVE. — EN 5025

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENDicott 0718

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

Zastopniki
"Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:

JOHN RENKO
1016 E. 76th St.

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:

JOHN STEBLAJ
775 East 236 St.
REDwood 4457

Za newburško okrožje:

FRANK RENKO
11101 Revere Ave.
DIAMOND 8029